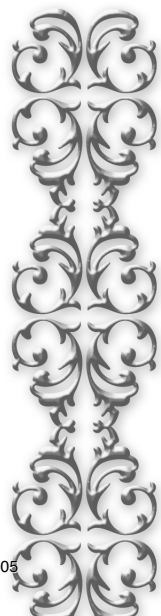

לפני עור

1 ויקרא י"ט, י"ד ורש"י ד"ה ולפני עור, וד"ה ויראת

אסור להשיא לחבירו עצה שאינה הוגנת לו.

2 פסחים כ"ב ע"ב, ותניא רבי נתן אומר... מכשול'

חז"ל דרשו שכלול בלפני עור הוא האיסור להכשיל אחרים בעבירה.

3 ספר המצוות להרמב"ם לא תעשה רצ"ט

הרמב"ם הביא את שני האיסורים הכלולים בלפני עור.

והנה, הרמב"ם כתב על האיסור להשיאו עצה שאינה הוגנת שהוא, פשטי"ה דקרא'-

4 מנחת חינוך מצוה רל"ב, והנה מדברי הרב... אינו עובר,

המנח"ח דייק מלשון הראשונים שמי שמניח מכשול לפני עור לא עבר על לפני עור!

הרמב"ם בהלכות תלמוד תורה מנה את הכ"ד דברים שמנדים עליהם-

5 רמב"ם פרק ו' תלמוד תורה הלכה י"ד, י"ז) המכשיל... העור: והשגת הראב"ד

מלשון הרמב"ם היה מקום לומר שמדובר בנותן מכשול לפני עור כפשוטו ובא הראב"ד או לפרש שאין כוונת הרמב"ם כן או לחלוק עליו. (המכה בנו גדול נראה לקמן)

והנה, לשון הרמב"ם בסה"מ, קצתינו את קצתינו' משמע שלפני עור היא מצוה שבין אדם לחבירו. לפני עור מובא בפסוק יחד עם לא תקלל חרש ושם מצינו חידוש ברבינו בחיי-

6 רבינו בחיי ויקרא י"ט פסוק י"ד, ...לכל השאר'

לפי רבינו בחיי יש מקום לומר שהפסוק בא להזהיר על ההשחתה המיוחדת שבקללה והכשלה למי שמחוסר יכולת לדעת שמקללים ומכשילים אותו - והאיסור הוא בין אדם לעצמו.

7 מנחת חינוך שם אות א', ...וצ"ע'

המנח"ח דייק עוד מהחינוך שאיסור עצה שאינה הוגנת הוא בישראל בלבד והקשה שבאיסור השני - להכשיל בעבירה - מפורש בגמ' בע"ז שנוהג גם בהכשלת נכרי בשבע מצוות בני נח - ולמה אין גם את הלפני עור של עצה שאינה הוגנת!

גדר עצה הוגנת מצינו בספר חפץ חיים-

8 חפץ חיים כלל ט' רכילות ציור שני ס"ג

אסור להציע למישהו עצה שלא היה רוצה שאחרים היו מציעים לו.

איסור לפני עור בנוגע להכשלה באיסור מבואר בגמ' בע"ז-

9 משנה ע"ז ב' ע"א, לפני אידיהן... מהן' ורש"י ד"ה לפני

אסור לנהל עסקים עם נכרי שלשה ימים לפני החגים שלהם מפני שזה יגרום לו להודות לאלילו על ההצלחה במסחר.

10 גמ' שם ו' ע"א, איבעיא להו משום הרווחה... ש"מ, ורש"י

מסקנת הגמ' היא שאין איסור לפני עור, בחד עברא דנהרא' -איפה שהיה יכול להגיע לאיסור גם ללא עזרת המושיט.

11 משנה למלך פ"ד מלוה ולוה ה"ב, דקא מכשיל למלוה'

הפני משה הבין שאם מיישהו אחר היה מוכן להושיט לו את האיסור לא עבר זה שהושיט לו על לפני עור, אבל המל"מ חולק וסובר שדוקא כשהיה יכול בעצמו להשיג את האיסור אין על המושיט איסור לפני עור אבל כשלא היה יכול להשיגו ללא עזרתם של אחרים -המושיט עבר על לפני עור. והמל"מ הוסיף שמוכנתם של אחרים להושיט לו את האיסור איננה הופכת את המצב לחד עברא דנהרא שהרי יכולים הם לחזור בהם.

בגמ' מצינו ענין לפני עור גם כשלא היתה שום הושתת איסור וה, עור' היה יכול לעשות את העבירה גם ללא עזרת המכשיל-

12 מועד קטן י"ז ע"א, דאמתיה דבי רבי... מדבר' ורש"י

המכה לבנו גדול גורם לו לבעוט בו ועובר על לפני עור -ואע"פ שגם ללא זה שהכה אותו אביו היה יכול לבעוט בו אבל לולא מעשיו של האב לא היה מבעט בו -הרי שהמסית מיישהו לעשות עבירה או עושה דבר הגורם לחבירו לחטוא עובר על לפני עור.

באחרונים מצינו חידושים והגדרות בסוגים שונים של לפני עור-

13 מנחת חינוך שם אות ד', דעובר מן התורה'

המנח"ח מצא סתירות בדברי הראשונים בנוגע למכשיל את חבירו באיסור דרבנן אם עובר על לפני עור מדאורייתא, והמנח"ח עצמו תמה למה לא יהא אסור מה"ת מדן עצה שאינה הוגנת!

14 שו"ת אחיעזר חלק ג' סי' ס"ה, אולם י"ל... מדרבנן'

ר' חיים עוזר למד שעצה שאינה הוגנת היא דוקא במכשיל את מי שאינו יודע שעובר עבירה, אבל כשהוא מזיד אסור מדין שדרשו חז"ל במושיט כוס יין לנזיר -שהוא דין חדש באיסורים -וכשהאיסור הוא איסור דרבנן, גם הלפני עור שלו הוא מדרבנן.

האחרונים מציינים שישנה מחלוקת עקרונית בראשונים בהגדרת דין לפני עור של מושיט כוס יין לנזיר-

בפרק בן סורר ומורה מצינו את גדרי חיוב מסירת נפש שלא לעבור עבירה - שבכל העבירות אם אומרים לו לאדם לעבור או יהרג -יעבור ואל יהרג אם לא שהוא בפרהסיא או אפילו בצנעה והוא שעת השמד, ואילו בג' החמורות יהרג ואל יעבור-

15 סנהדרין ע"ד ע"ב, רבא אמר הנאת עצמן... קא בעי', ורש"י

רבא חידש שאם המאיים מכוין להנאת עצמו יעבור ואל יהרג -ולכן מניחים לעכו"ם לתפוס מיהודים כלים לעבודה זרה שלהם-

16 המאור הגדול פרק בן סורר ומורה (בר"ף י"ח ע"א), והני מילי... השמד'

שיטת בעה"מ היא שגם בג' חמורות אם מתכוין להנאת עצמו יעבור ואל יהרג, והוכיח את זה בין השאר מזה שמותר להניח להם לקחת כלים לע"ז.

17 מלחמת ה' שם, וקאקי ודימונקי... בכלום, ור"ן שם, וא"ת והא אבזרהה דע"ז...

שיטת הרמב"ן והר"ן היא שבג' החמורות ואביזרייהו יהרג ואל יעבור גם אם המאיים מתכוין להנאת עצמו - וקאקי ודימונקי לא נקרא אביזרייהו דע"ז אלא איסור אחר לגמרי. הרי- שלפי בעל המאור לפני עור של עבודה זרה נקרא אביזרייהו דעבודה זרה ואם התירו את זה כשמתכוין להנאת עצמו מוכח שבג' החמורות במתכוין להנאת עצמו יעבור ואל יהרג, אבל לפי הרמב"ן והר"ן לפני עור הוא איסור אחר לגמרי ולא נקרא אביזרייהו (וממילא גם במתכוין להעבירו על הדת יעבור ואל יהרג. ואילו לפי בעל המאור יהרג ואל יעבור.)

18 רמ"א יו"ד סי' קנ"ז ס"א, אבל אלאו... ואל יהרג'

הרמ"א פסק כמו הרמב"ן והר"ן שאין דין יהרג ואל יעבור בלפני עור של ג' החמורות. עוד חידוש מצינו בריטב"א בסוכה-

19 סוכה י' ע"ב, אתמר נויי סוכה... מן הסוכה'

רב חסדא פסל סוכה שהנוי שלה יורד מהסכך יותר מד' טפחים, ובכל זאת הושיב אותו רב נחמן בסוכה כזו היות ורב נחמן מכשיר-

20 חידושי הריטב"א שם ד"ה רב חסדא, ...בשאינו ניכר לחבירו לא'

להכשיל את חבירו לעבור על דבר שהוא אוזז לאיסור והמכשיל סובר שהוא מותר - לדעת הריטב"א - אסור אם לא שהוא ניכר.

1 **לֹא־תִקְלָל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל וַיִּרְאֶת פְּאֵלֵהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:**
 ולפני עור לא תתן מכשול. לפני הסומא נדבר לא מתן ענה שאינה הוגנת לו, אל תאמר מכור ערך וקח לך ממור, וזאת עוקף = עליו ונטולה הימנו (שם ד'): ויראת מאלהיך. לפי שהדבר הזה אינו מסור לנכיות לדע אס דעמו של זה לטובה או לרעה, ויכול להשטט ולומר לטובה נמכוונמי, לפיכך נאמר זו ויראת מאלהיך, המכיר מהשטותיך, וכן כל דבר המסור לנו של אדם העושהו, ואין שאר הנכיות מכירות זו, נאמר זו ויראת מאלהיך:

2 **וּתְנִיָּא *רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר *מִנִּין שְׁלֵא יוֹשִׁימ אֲדָם כּוֹס יִין לְנֹזֵיר וְאֵבֵר מִן הַחַי לְבִנֵי נַח תִּ"ל °וּלְפָנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל**

3 **מִצְוַת רִצְמָה** הוהיר מהכשול קצתנו את קצתנו והוא שאם ישאלך אדם עצה בדבר נפתה בו, וכאם האוהרה מלרמותו ומכשילו אבל הישירהו על הדבר שתחשוב שהוא טוב וישר, והוא אמרו ולפני עור לא תתן מכשול. ולשון ספרי למי שהוא סומא בדבר ונטול עצה בטן אל תתן לו עצה שאינה הוגנת. ולא זה כולל נ"ב מי שיעזור על עבירה או יסבב אותה, כי הוא יביא האיש התוא לעון ובעזרתו הכשילו וחזר עור ופתחו ויעורו להשלים עבירתו או יכין לו סבת העבירה, וכאלו הפנים אמרו כמלוח ולוח ברבית ששניהם יחד עוברים משום ולפני עור לא תתן מכשול, כי כל אחד משניהם עור את חבירו והכין לו להשלים העבירה, ודברים רבים מאד מזה המין יאמרו בתן עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול, ופשטיה דקרא כמו שזכרנו תחלה. (קדושים, שם פ"ג):

4 **והנה מדברי הרב המסנר וכן מדברי הר"מ נראה דפסוק הזה דלפני עור ילא לגמרי מפשוטו, דאם נתן מכשול ממש אכן לפני עור אינו עובר,**

5 **יו) *המכשיל את העור :** השנת הראב"ד
 *המכשיל את העור. א"ל כגון כמכס לא
 בו הגדול :

6 **(יד) לא תקלל חרש. הזכיר הפתוב חרש כדי ללמד קל וחמר אם החרש שלא ישמע בשווא מקלל אותו הנהיגה עליו תורה, אין צריך לומר מי שישמע והתקצף ונתפיש, וכל זה שיהיה האדם גדור בדבורו ושל לא יגיל את נפשו בתכונה רעה, ואין האסור מצד חכרו השומע אלא מצד עצמו, ואם הוא גדור בזה אצל החרש כל שכן אצל השומע, ולכך הזהיר הפתוב חרש והוא בגין אב לכל השאר,**

7 (א) [א] שלא להכשיל בני ישראל וכו' אבל ניישר וכו'. לכאורה איני מבין כוונת הרב המחבר שכתב בני ישראל, הלא גם לגוי הלאו דלפני עור כמבואר אחר זה בדבריו, וש"ס מפורש הוא בע"ו ו' ע"ב וכמה מקומות דלא יושיט אבר מן החי לכן נח. ולשון הר"מ פי"ב מרומח הי"ד כל המכשיל עור וכו', לא כתב דוקא ישראל, ולחלק ולומר דדוקא בענין דבר איסור אסור להכשיל לכן נח אצל לא לענין ענה, מנלן דבר זה, כיון דהקרא קאי גם על בן נח, אם כן אף ענה צמילי דעלמא גם כן אסור ואפילו לכן נח. ואף שמבואר בב"ב ד' ע"א ופסקה הר"מ כאן הע"ו דאסור להשיא ענה טובה לגוי, מכל מקום דוקא להשיאו ענה טובה אסור, (אך) [אלא] לסלק עצמו מענה, אצל להשיאו ענה רעה גם לגוי אסור, ואיני יודע מנא ליה להרב המחבר דבר זה, ונ"ע"א.

8 ג. ודע עוד, דמאד צריך לזהר שלא ליצץ לראובן שישתתף עם שמעון, אם הוא יודע שום רעותא שייכל להיות על-ידי שתפותם, כגון מפני עניותו, וכל שכן אם אינו איש נאמן כל-בן. והוא הדין לענין שדוד, או אמן, וכהאי גוונא. דאפילו באפנים שאסור לילך ולהרגיל על שמעון, כגון לילך ולקטר עליו לפני ראובן, שאיננו תקיף במעמדו ובנ"ל, וכהאי גוונא בשדוד ובאמן כל אחד לפי ענינו, הינו דוקא לילך ולהרע לו אסור בכמה גוני מטעם רכילות:

אב"ד להפך, דהינו הרע לראובן וליצץ אותו שיעשה השתפות עמו, או שישתדף עמו וכהאי גוונא, אם הוא יודע בצעמו שאלו היה הדבר הזה נוגע לו, כגון שהוא היה צריך לענינים הים, היה מתרחק מאנשים האלו, אסור גמור הוא ליצץ את חברו בזה, דזה הוא בכלל "לפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא י"ד), שאמר דו"ל (תורה סוגים פרשתא ב י"ד) ע"ג שלא לתן לו עצה שאינה הוגנת לו. ויש אנשים שנוקשלין בענין זה מפני נגיעתם, והוא עון פלילי, כי חמור ממון מעבירם על לאו דאורייתא:

9

***אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים
אסור לשאת ולתת עמהם להשאילן ולשאול
מהן להלוותן וללוות מהן לפורען ולפרוע
מהן**

**לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהן .
וכוליה משום דאזיל ומודה לעבודת כוכבים ביום אידו :**

איבעיא להו משום הרווחה או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול למאי נפקא מינה דאית ליה בהמה לדידיה אי אמרת משום הרווחה הא קא מרווח ליה אי אמרת משום *עור לא תתן מכשול הא אית ליה לדידיה וכי אית ליה לא עבר משום עור לא תתן מכשול והתניא *אמר רבי נתן °מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לגורר ואבר מן החי לבני נח ת"ל °ולפני עור לא תתן מכשול והא הבא רבי לא יהבינן ליה שקלי איהו וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול הב"ע *דקאי בתרי עברי נהרא דיקא נמי דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"ם

10

קטי : משום סרווחס . דרווח ואזיל ומודה לעבודת כוכבים ועבר ישראל משום לא ישמע על פיך (שמות ט) : ולפני עור-דמוזין ליה בהמה ומקריבה לעבודה כוכבים ובני נח לנטוו עליה דהא אחת משבע מלות בד' מיתות בסנהדרין (דף ט"ו) וגוהי דאמרן עמד והצורן מיהו אל יעברו על ידיך שהרי עתידין הן ליתן את הדין על שאין מקיימין מצותן ואע"פ שאין להן שכר בקומו' (ואהי) קא עבר ישראל

משום ולפני עור לא תתן מכשול (בחילול שבת משום ממטוא חתך ודבר דבר) : דאיס ליה כהמס . לעובד כוכבים להקריב ואי לא מוזין ליה ישראל אפ"ה פלח ליה בדידיה : לא יושיט אדם כוס יין לגורר . שמא יבא לשתותו : ואבר מן החי לבני נח . לפי שגאבד להן דכתיב אך בשר וגו' (בראשית ט) : דקיימא כפרי עברי נהרא . עובד כוכבים מדד זה וישראל מדד זה דאי לא יהיב ליה לא מני שקיל :

11 ב כדרך שאסור להלוות כן אסור ללוות בנתיב ס'. כהג הכ ס"מ ח"ב סימן ק"ה דהיכא דטלה סוב תוי דכמלוס כזה מוויף כרביית בני דמיס גוסיכוו לאינש אהרינא ליכא משום ולפני עור כסביא דאמרינן כפ"ק דע"ז דמושיס כוס יין לנויר דלא מיחיב משום ולפני עור אלא אי קאי כסרי עברי דנהרע אכל אי לא קאי כסרי עברי דנהרע לא עבר המושיס אלפני עור ע"כ וסימיה דל"ד כלל לנויר כסמ דהאיכוור דלפני עור לא כיה נעשה אכ לא סיה מושיס זה כסוס דליי זה אף אם כושיס אינו עובר אכל בני כניס דאם לא כיה לוס זה סיה כלוס האחר עובר אלפני עור כשביל שלוש זה לא נפטר שלפני עור ודכוסה בני נזיר נמי אם כיה מושיס לו אחר כוס יין כסרי עברי וזכ אחר זכושיס לו כפיטא דעובר ועוד ים לחלק ולומר דלא כויר ללוה ללוות כשביל שלוש אחר רלוס ללוות משום דאפשר שכלוה יחזור כו ולא ילוס ונמלא דאיכו הוא דקא מכביל לפלוס

12 דאמתא דבי רבי חזיתיה להווא גברא דהוה מרזי לבנו גדול 'אמרה ליהויה הווא גברא בשמתא דקעבר משום 'ולפני עור לא תרזן מבשול דתניא ולפני עור לא תרזן מבשול במכה לבנו גדול הבתוב מדבר

דקא פכר
משום ולפני עור לא תרזן מבשול -
דכיון גדול הוא שמא מבעט בלבו
והוא ליה איכו מכשילו :

13 [ו] נסתפקתי אם מוכר לו דבר האסור לו מדרבנן אם עובר על לפני עור דאורייתא דהא מכשיל ליה, ואפילו ענה רעה אם נותן לו עובר על לפני עור, או דילמא כיון דמן התורה הוא מותר ורק מדרבנן אסור לא עבר מדאורייתא, ואחר זה מלאמי בתוס' בע"ז כ"ב ע"א ד"ה חיפוק ליה, מצויר להדיא דאף באיסור דרבנן עובר על לפני עור דאורייתא, ע"ש. ועיין תוס' חגיגה י"ח ע"א בד"ה חולו של מועד, בסוף הדיבור הקשו הא מלאכת חול המועד איסור דרבנן הוא, והא אמרינן בע"ז שם חיפוק ליה דעובר על לפני עור, ותירלו משום סמך פשטיה דקרא הו וכו', מצויר בדבריהם דעל איסור דרבנן אינו עובר על לפני עור, וז"ע. וגוף הדבר אינו מובן כלל, וכי גרע מכשיל חבירו באיסור דרבנן ממשיאו ענה שאינה הוגנת לו כמילי דעלמא דעובר על לאו מן התורה כמצויר בש"ס [ע"ז ט"ו ע"ב] ובר"מ פ"ב מרואח הי"ד ובעזרת הש"י אשנה פרק זה, וז"ע"א. וגם לדעת התוס' בחגיגה י"ג ע"א ד"ה אין, אף דבר שהוא מדרבנן רק יש אסמכתא חזקה עוברים מן התורה על לפני עור, וז"ע מה חילוק, אם התורה ניוחה דוקא על איסור דאורייתא א"כ לא יעבור אפילו על אסמכתא, ואי לאו דוקא א"כ גם באיסור דרבנן מכשילו, וחומר בדברי סופרים וכו', וז"ע. ועיין צו"ד סי' ק"ס ס"א שמציא שם הרמ"א בשם הרצה ראשונים דנאצק ריבית שהוא מדרבנן אין איסור על הלוה הנותן רק משום לפני עור, נראה דאלפני עור עובר [מן התורה]. ועיין במשנה למלך פ"ד ממלוה ולוה ה"ב בפסקא המתמלת כתב הרשב"א וכו', נראה קצת מדבריו דאיסור לפני עור הוא ג"כ מדרבנן באיסור דרבנן, ולדידי ז"ע דלא גרע ממשיאו ענה שאינה הוגנת לו דעובר מן התורה,

14

אולם י"ל דבלפני עור יש ב' סוגים לפ"ע כפשוטו שנותן משאל או משיא לו עלה שאינה הוגנת, דזכו שי"ך רק בשוגג שאין העור יודע, ופשוטל עלה אינו יודע בפלמו שפעלה אינה הוגנת לו. ויש עוד סוג לפני עור באיסורים כמו מושיט לו כוס י"ן לנוזר דכזה גם במזיד עובר לפ"ע, אספ"י שהנוזר יודע שהוא איסור מ"מ המכשיל עובר וזכו דין לפ"ע מיוחד באיסורים. ופל כן א"ס כימא דגס בדרבנן עובר משום לפ"ע דלא גרע ממשיא לו עלה שאינה הוגנת לו היינו דוקא בשוגג, דזכו לפני עור בקמלי דעלמא, אבל במזיד דזכו דין מיוחד לפ"ע באיסורים כזה א"ס הוא מכשיל באיסור מורה עובר משום לפ"ע מן התורה וא"ס הוא איסור דרבנן עובר משום לפ"ע מדרבנן.

15

רבא אמר יהנאת עצמן שאני דאי לא תימא הכי הני קוואקי ודימוניקי היכי יהבינן להו אלא הנאת עצמן שאני הבא נמי הנאת עצמן שאני ואודא רבא למעמיה דאמר רבא עבד"ם דאמר ליה להאי ישראל קמול אספסתא בשבתא ושדי לחיותא ואי לא קמילנא לך ליקטיל ולא לקטליה שדי לנהרא ליקטליה ולא ליקמול מ"מ לעבורי מילתא קא בעי

סגלת עלמו . שאין העובר טובים מחטין להעבירו מיראתו אלא להגות עלמו מחטין שאני ואין כאן חילול השם ליהרג על קי: בני קוואקי ודימוניקי. כלי נחשת שטתין בהם גחלים גבוהין הן ישמדין לפני שולחן מלכים להתחמם כעגן: סיפוי יסבינן לפו . יום חג היה לפ"ע שטתין משרתי עבודת טובים אור מכל בית ובית ומשמדין בבית עבודת טובים שלהם ומתחממין העם כעגן והיו טתין אף מבית ישראל בעל כרחם היכי יהבינן להו ולא מסרי נפשיהו אקדושת השם האל חק עבודת טובים הוא: אלא . הואיל והעב"ם איט מחטין להעבירו אלא להגות עלמו מחטין שלריך לאותו הכלי אין כאן קידוש השם ליהרג עליו ואף על פי שהעב"ם איט גריך לו אלא לתוק עבודת טובים הגאה עלמו הוא שלריך לאותו כלו ואיט חומר לי שאעטד אי: קמיל אספסתא . קאר עשב מאכל בהמה: נקטול . האספסתא ולא לקטליה העב"ם דכיון דאיט מחטין להעבירו אלא לטרכי עלמו אין כאן חילול השם: שרי לגסרא . להעבירו הוא מחטין ואי פרהסיא הוא או שעת גזרת המלכות לקטליה ולא ליקטול אספסתא: כן נח מזהר על עבודת טובים כדלמך ב' מיתות (ד' ט')

16 חזני מילי כולדו דקא סבוין הנכרי לעבוריה לישראל אבל
 להנאת עצמו ליש הכי וליש הכי שרי דהא אסורו ג"ע דהאי ופרהסיא דהאי ואפי' מותר להנאת עצמן
 והנא תיסרא דאסורו ג"ע דהאי דהא אפי' דהם לקיח סרידי לז לכת אל תקרי לכת אלא לבית וכן
 נמי קאקי ודסינקי דיהבי' להו דשלחי ברו לבי נורא שהרא בית ע"ז שרי להנאת עצמן ואפי' בשעת
 השפד הלכך נברית נמי דקא ארנסה ליה לבי ישראל לעבירה להנאת עצמו דהא ויעבור ואל יהיה ואפי'
 בפרהסיא ואפי' בשעת השפד

17 וקאקי דהשפד אפי' עבדות ריבא ואלן ליסוכן משום ללוי ע"ז אלל סכאל חייבי ללוי
 שנתורה בו משום ולמי עור לא תתן מכשול כותקן להשליטן ולשאלו מסס סכרי לא ענדו סו
 פתקן ונה סכס מע"ז ככלטס

ואפי' והא אבזרהא
 דע"ז האו ולא נרע מהבא (ג) עליו
 סהס דלסוכר י"ל דלא מיקרי אבזרהא
 דע"ז אלא בלאוין המיוחדין בכן כגון עבודה לאהטגי מינה
 דליכא משום ולא ידבק בידך מאומה מן הסרס דחייבי בע"ז אבל
 קקי דהמיקי דיהבי לה ליכא ליסורא אלא משום ולפני עור לא
 תתן מכשול והאי לאו בע"ז בנחוד חייבי אלא סלל הוא כל המטאס
 ולא מיקרי אבזרהא דע"ז

18 חבל חלאו יא (ה) (ח) לפני עור לא תתן מכשול יעבור
 ואל יסרג (כ"ן) פרק כ"ט ופרק בן סורק ומורה)

19 אתמר נוי סוכה המופלגין ממנה ארבעה רב
 נחמן אמר כשרה רב חסדא ורבה בר רב
 הונא אמרי פסולה רב חסדא ורבה בר רב
 הונא איקלעו לבי ריש גלותא אנגינהו רב
 נחמן בסוכה שנוייה מופלגין ממנה ארבעה
 מפרדים אשתיקו ולא אמרו ליה ולא מידי אמר
 להו הדור ברו רבנן משמעתייהו אמרו ליה
 *אנן שלוחי מצוה אנן ופמורין מן הסוכה

20 רב חסדא ורבה בר ר"ה אקלעו לבי ריש גלותא אנגינהו בסוכה
 שנוייה מופלגין ממנה ד'. פירוש ואע"ג דאכתי לא ידע ר"ג
 דהדרו משמעתייהו או דהוו שלוחי מצוה אנגינהו לפום דעתיה
 ולא חש דהוי חתיכא דאיסורא לדידיה ויתבי בסוכה פסולה
 ומברכי התם שלא כראוי והוה כנותן מכשול לפני פקח יש אומר
 דמהא שמעינן שהמאכיל לחברו מה שהוא מותר לו לפי דעתו
 ומאכילו אין בזה משום לפני עור לא תתן מכשול ואע"פ שיודע
 בחברו שהוא אסור לו לפי דעתו וחברו בעל הוראה שהמאכיל
 היה ג"כ ראוי להוראה וסומך על דעתו להאכיל לעצמו ולאחרים
 לפי דעתו. ונ"ל דהכא דוקא מפני שהאיסור ניכר לחברו ואי לא
 ס"ל לא ליכול הא בשאינו ניכר לחברו לא